
17

FORM, FARVE OG LYS

INTERVIEW MED VIERA COLLARO

Af
JAKOB FIBIGER ANDREASEN
KOMMUNIKATIONS-
OG SEKRETARIATSCHEF,
NY CARLSBERGFONDET

K.B. Hallen er som Fugl Fønix genopstået efter den voldsomme brand i 2011. Med respekt for Hans Hansens bygning fra 1938 har Christensen og Co. Arkitekter genopført hallen i dens oprindelige ikoniske bueform, men i et mere tidssvarende udtryk. Den mest iøjnespringende fornyelse er det 38 meter lange lysværk, der med sin regnbueform byder velkommen med en symfoni af varierende farver fra den nye hals facade ud mod Peter Bangs Vej. Det er billedkunstneren Viera Collaro der på baggrund af en bevilling fra Ny Carlsbergfondet, har skabt K.B. Hallens på en gang monumentale og stilfærdige signatur, Buen.

Buen, 2018. K.B. Hallen,
Frederiksberg.
Foto: Niels Nygaard

Lys og farve. Kunstnere har til alle tider forholdt sig til og beskæftiget sig med netop disse elementer. Dog sjældent med så ren- dyrket konsekvens som Viera Collaro (f. 1946). Gennem godt fire årtier har Collaro gjort samspillet mellem lys og farve til et bærende omdrejningspunkt for sit arbejde, og siden 1990'erne i stadig højere grad i større stedsspecifikke værker i det offentlige rum. Senest med værket *Buen* til den genopførte K.B. Hal, der blev indviet i december sidste år. Helt tæt på, fra hallens nye lounge hævet over indgangen, oplever man *Buens* umiddelbare enkelhed. Med suveræn fornemmelse for opdateringen af Hans Hansens oprindelige funkisarkitektur har Collaro fra bygningens rå betongavl ladet tre store aluminiumsrør følge tagkonstruktionens hvælving så værket gennem lys og farve tegner bygningens kontur samtidig med at omfavne dens indre.

Fornemmelse og former

Der er de kunstneriske udsmykninger der som en art fremmedelementer synes at dumpe ned og bi-

“

*Særligt når mørket trænger sig på og komplementærfarverne træder styrket frem, virker det som om at *Buen* løsriver sig fra bygningskroppen og skaber et rum i og omkring sig selv. Et mere metafysisk rum af lys og farve der overlader beskueren til sig selv; et stille tomrum der fordrer kontemplation og skærper opmærksomhed alene på det faktum at man er i verden her og nu*

”

Buen, 2018. K.B. Hallen,
Frederiksberg.
Foto: Niels Nygaard

En række fonde med A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal i spidsen har sikret nyopførelsen af K.B. Hallen, som blev indviet 5. december af H.K.H. Kronprins Frederik. Den tidssvarende arkitektoniske fortolkning af arkitekt Hans Hansens oprindelige bygning er foretaget af Christensen og Co. Arkitekter (CCO) i samarbejde med Rambøll som ingeniører. Også hallens omgivelser har fået et ansigtsløft. Undervejs i projekteringen af den nye K.B. Hal skænkede Carlsbergfondet arealet foran bygningen med henblik på etableringen af en ny forplads. Landskabsarkitekt Marianne Levinsen står bag nydesignet af forpladsen, som blev indviet samtidig med K.B. Hallen.

bringe noget radikalt anderledes og væsensforskelligt til stedet. Og så er der dem der blander ind og bygger videre på de eksisterende omgivelser, på arkitekturen og på stedets funktionalitet. Viera Collaros udsmykninger hører til sidstnævnte.

”Mit ærinde er ikke uro eller provokation. Det er der andre kunstnere der gør på fremragende vis. Mine værker skal helst gå ind i folk med det samme. Et sted som K.B. Hallen skal man føle sig velkommen. Man bliver en del af et fællesskab, og bueformen er en inviterende gestus. En blød form der omfavner og samler. Samtidig signalerer metallet en styrke eller en soliditet som fællesskabet kan forankres i. Det har været vigtigt, særligt fordi den fasthed og helhed nemt kunne forsvinde på den store og i sig selv ret overvældende og rå gavlvæg,” siger Viera Collaro.

I tråd med tidlige modernismestrømninger som Bauhaus og De Stijl synes Viera Collaros værker i stadig højere grad at være kendetegnet ved brugen af enkle, genkendelige former: stregen, cirklen, fir-kanten. Geometriske enheder som hun nok varierer,

forskyder og splitter op alt efter opgavens og stedets karakter, men som altid synes at sikre hendes værker et klart og rent udgangspunkt:

”Jeg anvender ofte disse arketypiske eller klassiske former. Former der dukker op i de mest primitive og de mest raffinerede kulturer. Det er universelle grundformer som man også finder i naturen helt ned på molekylærniveau, og som man opsnapper og genkender med det samme. Personligt giver de mig de nødvendige faste og afklarede rammer, og de er med til at skabe en form for ro der er forudsætningen for det mere meditative rum jeg gerne vil etablere med mine værker.”

Intuition og raffinement

Enkelheden i Viera Collaros værker er dog kun tilsyneladende. Nok fødes grundideen til et værk som *Buen* i en relativ hurtig proces hvor den intuitive tilgang spiller en afgørende rolle. Komplexiteten indtræder for alvor der hvor de tekniske og praktiske sider skal afstemmes og raffineres med henblik på værkets endelige udtryk. Hvert af de store special-

Knowledge, 2006.
Bikuben Kollegiet,
Ørestad, København.
Foto: Viera Collaro

***For virkelig at undersøge farvernes
essens bliver jeg nødt til at arbejde
nonfigurativt i rene former der
lader farverne komme frem
i deres egen ret***

designede aluminiumsrør i *Buen* indeholder to rækker indbyggede lysdioder der bevæger sig i hver deres spektralsystem. Vel at mærke glidende og i et så langsomt tempo at man knapt registrerer farveskiftene. Om dagen er det hvide lys i dioderne skruet op så farverne træder forsigtigt frem i metalliske toner mens det i takt med mørkets fremkomst primært er komplementærfarver der mødes og stråler med fuld styrke. Alt sammen nøje programmeret så værket stille omskiftelige karakter bedst muligt matcher døgnets rytmer.

”Kontrol er en væsentlig betingelse i mine værker. Ellers bliver det bare et lysshow. Men selv om jeg har lavet en 1:1 skitse, så kan jeg eksempelvis ikke tage højde for daglysindfaldet fra det enorme vindue i K.B. Hallens facade. Jeg kan justere, men må også give slip på et tidspunkt. Jeg hverken kan eller skal tvinge værket til noget det ikke kan, og det er ret fascinerende,” fortæller Viera Collaro.

Farver, farver, farver

Farvesystemernes kombinatorik og ikke mindst undersøgelsen af det symbiotiske forhold mellem farver og lys har været et gennemgående anliggende for Viera Collaro siden starten af karrieren. Sammen med kollegaen Niels Nedergård udførte hun i 1974-78 det omfattende farveeksperiment *1000 farver*, som kulminerede i en stor installation der i dag indgår i Statens Museum for Kunsts samling. De to kunstnere tog udgangspunkt i en farveteori udviklet i 1952 af den tyske bogtrykker Alfred Hieckethier. Udover en række farveteoretiske undersøgelser blev projektet konkretiseret på helt nøjagtigt 1000 stykker papir. Nedergård og Collaro begyndte med de tre grundfarver gul, rød og blå, som de først fremstillede i ti nuancer for derefter at graduere dem yderligere så de til sidst havde i alt 1000 kombinationer nøje registreret i et sindrigt nummersystem. Et gevaldigt farvekatalog der har dannet afsæt for Collaros videre arbejde, og som også understreger hendes nøgterne tilgang til farver.

”Mine ideer ligger typisk i forlængelse af tidligere projekter. Og *1000 farver* har givet mig en enorm viden om hvordan farver bevæger sig, og hvordan man kan programmere dem. Komplementærfarverne indeholder en rigdom af nye farver når man tynder dem ud med hvid,” siger Viera Collaro og fortsætter: ”Projektet var som et videnskabeligt og anvendeligt eksperiment. Jeg arbejder jo ikke symbolsk med farver. Jeg ser farverne som selvstændige og ikke-ladet. De er der som i naturen, som i solskinet eller i refleksionen på vandet. De er rene

naturfænomener. Folk associerer farver med følelser og genstande, eller de vurderer dem på baggrund af en personlig dom. I sin tid i Bauhaus lavede Johannes Itten nogle eksperimenter med sine elever. De skulle male små firkanter, men kun benytte de grimmeste og flotteste farver fra paletten. Resultatet var fuldkommen forskelligt fra elev til elev, og det understreger at farver er meget individuelle. For virkelig at undersøge farvernes essens bliver jeg nødt til at arbejde nonfigurativt i rene former der lader farverne komme frem i deres egen ret.”

Et meditativt tomrum

Viera Collaros stringente formsprog og brug af lys har visse fællestræk med amerikanske minimalister som Dan Flavin og Donald Judd. Men hos Collaro er der noget andet på spil end den rene formelle gestus i et rum. Nok er hendes værker meget fysiske, ligesom de – ikke mindst når det gælder farver og lys – baserer sig på en nærmest nidkær tilgang til fysiske love. Men den fysiske og tekniske pertentlighed der kendetegner værkerne og deres samspil med omgivelserne og arkitekturen, synes samtidig at tilvejebringe noget andet.

”Jeg arbejder meget med indirekte lys, med spejlinger i glasset og metallet. Det er lyset der gør at formen får en forandret kvalitet, at den ophæves eller udvides,” fortæller Viera Collaro.

Særligt når mørket trænger sig på, og komplementærfarverne træder styrket frem, virker det som om at *Buen* løsriver sig fra bygningskroppen og skaber et rum i og omkring sig selv. Et mere metafysisk rum af lys og farve der overlader beskueren til sig selv; et stille tomrum der fordrer kontemplation og skærper opmærksomhed alene på det faktum at man er i verden her og nu:

”Hvor minimalister og konkretister er anderledes kontante i deres brug af lyset, er jeg meget optaget af lysets meditative potentiale. Når jeg arbejder i det offentlige rum, vil jeg gerne skabe et rum der giver folk mulighed for at tænke over og mærke deres eksistens. Jeg stræber efter denne helt basale humanistiske dimension. Når jeg nogle gange anvender ord som ”Patience”, ”Persistence” og ”Tolerance” i mine værker, så er det med samme mål for øje. Nemlig at skabe en bevidsthed her og nu hos beskueren om hvornår man arbejder positivt eller for den sags skyld negativt mod det mål at være menneske.”

Og noget tyder på at Collaros gestus bliver mødt med forståelse og respekt:

”Jeg har i hvert fald endnu ikke oplevet at mine værker er blevet spraymalet.”

Interdependence, 2008.
Stjerneskipet Odense.
Foto: Kirstine Mengel

“

Der er de kunstneriske udsmykninger der som en art fremmedelementer synes at dumpe ned og bibringe noget radikalt anderledes og væsensforskelligt til stedet.

Og så er der dem der blander ind og bygger videre på de eksisterende omgivelser, på arkitekturen og på stedets funktionalitet. Viera Collaro udsmykninger hører til sidstnævnte

”